

Riigikogu esimehe Lauri Hussari avakõne Eesti Teaduste Akadeemia ja Eesti Vabariigi Riigikogu algatatud ürituste sarja teisel kohtumisel „Vaimu ja võimu dialoog Toompeal II: Energia – ühiskonda liikuma panev jõud“, 23.09.2025

Lugupeetavad akadeemikud ja Riigikogu liikmed,

Täna koguneme taaskord (ning kindlasti ei jää see viimaseks korraks), et arutada teaduspõhise poliitika võimalikkust ning võimalusi. Teemaks on energeetika, mis mingil määral kipub olema kogu elu alus tänapäeval. Ehkki samahästi võiks väita, et kogu elu alus on eetika, esteetika või meediapilti vaadates – esoteerika... 😊

On mõneti ka tore, et seekord on üks Riigikogu liige avaldanud arvamust, et akadeemik Mart Saarma algatatud ettevõtmine meie koostööks on katse maha suruda Riigikogu opositsiooni. Midagi sellist loomulikult tegelikkuses ei ole ega saagi olema. Vastupidi – kutsed on saadetud kõikidele parlamendiliikmetele ning kolleeg Mario Kadastik on pakkunud paneeldiskussioonis osalemise võimalust absoluutselt kõikidele fraktsioonidele ja ka nn vabadele elektronidele ehk žargoonis „akna-alustele“ parlamendiliikmetele...

Austatud koosolijad!

Ma teeksin väga lühidalt oma avasõnad, sest saame siis kiiremini liikuda ettekannete ning muu sisulise juurde. Siiski tahaksin, esialgu justnimelt küsivas vormis, puudutada probleemi „relevant ruumis“ ehk emakeeli – tõde, millest on võimatu mööda vaadata.

Kui põlevkivienergiat selle loodust laastava mõju tõttu enam ei ole ega tule; kui taastuvenergia on liiga kallis, liiga inetu, liiga mürarikas jne, siis kas ikkagi ei peaks tegelema hoopiski tuumaenergia võimsuse loomisega?

Ilmselt on tarvis sellise otsuse tegemiseks nii füüsikute, inseneride ja paljude teiste vettpidavaid arvutusi, keskkonnateadlaste ja geograafide koostööd ning veel seitset sorti teadmisi. Kuid otse loomulikult hakkavad meid tuumaenergia puhul kimbutama ka mälestused Tšernobõli katastroofist ja selle tagajärgedest, samuti teadmised, et tuumajaama ehitus on sageli ajas kaks korda planeeritust pikem ning rahaliselt sageli planeeritust mitmeid kordi kallim... Ning kõige lõpuks on ikkagi tarvis poliitilist otsust, mis väljendub Riigikogus vastuvõetud seaduses.

Kusjuures poliitiline otsus võib olla nii ei kui jaa. Peamine, et ta oleks püsiv. Minu meelest on just energeetika see valdkond, mis vajaks kindlust ja stabiilsust nagu hetkel on saanud kaitsevägi ja kaitseinvesteeringud. Eesti 200 liikmena ma võiksin isegi muigvelsui lausuda – energeetika, ja energeetika eelkõige, vajab Pikka Plaani! Ei saa olla ju nii, et iga vallavolikogu valimisega muutub suund 180 kraadi ja iga eelarvetsükli või koalitsioonivahetusega tehakse pöörded ümber iseenda telje...

Ühesõnaga, ma väga loodan, et meie ühiskond, oma parimate teadmiste alusel saavutab teatud poliitilise konsensuse, et mida me oma energeetikaga soovime saavutada ja siis me kõik peame sellest kokkuleppest näiteks 30 aastat kinni.

Täna tähelepanu eest ja liigume asja juurde...